

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 909

van **GWENDOLYN RUTTEN**

datum: 20 juli 2021

---

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Ijkingstoetsen 2021 - Coronabeperkingen

Sinds 2013-2014 wordt er in Vlaanderen gewerkt met niet-bindende ijkingstoetsen. Deze toetsen zijn een belangrijke tool voor studenten die aan hogere studies willen beginnen en vormen de laatste stap in het beslissingsproces voor vele jongeren. Sinds 2016-2017 is de deelname aan de ijkingstoetsen voor sommige opleidingen een voorwaarde om te kunnen inschrijven (verplichte ijkingstoetsen).

De ijkingstoets bestaat uit meerkeuzevragen die de student een beeld moeten geven van zijn/haar wiskundige en wetenschappelijke vaardigheden en kennis in verhouding tot het verwachte instapniveau van de bacheloropleiding. De ijkingstoets vormt als het ware een spiegel voor de studiekeuzer, met de vraag of de kennis overeenkomt met de startcompetenties van de opleiding die hij of zij wil beginnen. De ijkingstoets is dan ook een van de instrumenten die het studierendement in ons hoger onderwijs moet opkrikken.

De ijkingsproeven voor 2021 worden, zoals voorgaande jaren, op twee momenten in de grote vakantie georganiseerd. De eerste sessie (5 juli) is al achter de rug. De tweede zal op 13 augustus plaatsvinden. De inschrijvingen voor de tweede sessie lopen nog tot en met 30 juli.

Net zoals in 2020 werden in het kader van corona beperkingen opgelegd. Ten eerste kunnen jongeren maar aan één sessie en dus één ijkingsproef deelnemen (5 juli of 13 augustus). Ten tweede kunnen enkel jongeren zich inschrijven die voor het academiejaar 2021-2022 toegelaten kunnen worden voor een bacheloropleiding. Concreet betekent dit dat jongeren uit het vierde en vijfde middelbaar niet kunnen deelnemen. Ten slotte zal de toets drie uur duren in plaats van vier uur en zal er dus een aantal vragen wegvallen.

In 2020 werden wegens corona ook al beperkingen opgelegd. Zo werden de niet-verplichte ijkingsproeven digitaal afgelegd via u-solvit en de verplichte ijkingsproeven schriftelijk. Aan vierde- en vijfdejaars werd expliciet gevraagd om niet deel te nemen aan de ijkingstoetsen. Dit betekent dat een grote groep jongeren, al twee jaar op rij, niet zal kunnen deelnemen aan de ijkingsproeven. Terwijl deze proeven in het verleden hun waarde en nut al hebben bewezen.

Zo bleek uit een hoorzitting in de commissie Onderwijs van 17 september 2020 dat deelnemers de feedback die ze kregen na het afleggen van de toetsen, zeer nuttig vonden. Zo ging 74% van de studenten die minder dan 10/20 behaalden remediëringstrajecten volgen. Maar ook 59% van de studenten die meer dan 14/20 behaalden, deden dit. 40% ging zijn cursussen opnieuw bovenhalen, 24,9% ging een vakantiecursus volgen.

Zoals elke jaar neemt het overgrote deel van de leerlingen deel aan de eerste sessie. In 2019 bijvoorbeeld waren er 3400 deelnemers voor de eerste sessie en slechts 1096 voor

de tweede sessie. Dit betekent dat traditioneel slechts een kwart van de leerlingen aan die tweede sessie deelneemt. Wat het coronaproof organiseren van een bijkomende sessie in coronaveilige omstandigheden perfect mogelijk maakt. Zowel om leerlingen de kans te geven aan een tweede sessie deel te nemen als voor leerlingen uit het vierde of vijfde middelbaar om gewoon te kunnen deelnemen.

1. Overweegt de minister om de beperking voor jongeren om deel te nemen aan twee sessies van de ijkingsproeven ongedaan te maken?
2. Overweegt de minister om jongeren uit het vierde en vijfde middelbaar alsnog de kans te geven om deel te nemen?
3. In 2020 organiseerden de universiteiten op een zeer succesvolle manier digitale ijkingsproeven?

Zal de minister in deze mogelijkheid ook voorzien aangezien de kennis en ervaring al beschikbaar is.

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 909 van 20 juli 2021

van **GWENDOLYN RUTTEN**

1-2. De universiteiten zijn zelf belast met de organisatie van de ijkingstoetsen. Dit gebeurt door alle universiteiten op dezelfde manier en de ijkingstoetsen vinden plaats op hetzelfde ogenblik. Hierover worden binnen de centrale ijkingstoetscommissie in de schoot van de VLIR de nodige afspraken gemaakt. De overheid komt niet tussen in de organisatie en legt geen regels op over de vorm waarin de toetsen moeten worden afgenomen. In principe kan een kandidaat-student voor de start van een academiejaar deelnemen aan twee sessies voor de ijkingstoetsen en is deelname niet enkel beperkt tot studenten die hun secundair onderwijs hebben afgerond. Corona heeft de universiteiten er bij de voorbije twee afnames echter toe genoodzaakt enkele beperkingen op te leggen. Om de maatregelen van social distancing te kunnen respecteren moest het aantal deelnemers beperkt worden, daarom kon men inderdaad maar deelnemen aan 1 sessie en kon men enkel deelnemen aan een ijkingstoets als men zich ook in het academiejaar 2021-2022 kan inschrijven in een bacheloropleiding. Het is voor iedereen steeds mogelijk om aan de hand van de online beschikbare ijkingstoetsen en modelvragen een beeld te krijgen van de startcompetenties van de opleiding. Dit zowel voor deelnemers die via een tweede sessie een bijkomende opleiding hadden willen verkennen als voor vijfdejaars of andere leerlingen die nog niet aan het hoger onderwijs konden starten (<https://www.ijkingstoets.be/> en via het usolvit platform met feedback op de vragen).

Het is de intentie van de ijkingstoetscommissie om deze deelnamebeperkingen voor de volgende editie te schrappen. Het overleg met de instellingen is daarvoor aan de gang.

Het is wel zo dat het zelden voorkomt dat een student de ijkingstoets twee keer aflegt. Het resultaat heeft geen gevolgen voor de inschrijving. Het geeft de student enkel aan waar hij/zij nog het best extra op kan inzetten en geeft de student de kans om zich bij te scholen en op die manier zijn/haar slaagkansen te verhogen. Voor leerlingen uit het 4de en 5de middelbaar is het ook minder zinvol om deel te nemen. Een (groot) deel van de inhoud van de toets betreft immers leerstof die studenten in het laatste jaar verwerven. Voor hen is het meer interessant om de Columbusproef af te nemen en de onderwijskiezer te raadplegen. Ik begrijp natuurlijk wel hun nieuwsgierigheid, vandaar dat we de digitale toegang voorzien.

3. Het is belangrijk een onderscheid te maken tussen digitaal en online. Een digitale afname houdt in dat een toets op computer wordt afgenomen. Deze computer kan echter op een gecontroleerde afnamelocatie staan, zoals bij het toelatingsexamen arts/tandarts. Een online afname houdt in dat de toets digitaal, maar ook online wordt afgenomen. Deze afname kan zowel op een niet-gecontroleerde wijze verlopen (cf. Usolv-it vorig jaar) of gecontroleerd (cf. Proctoring software dit jaar).

In principe worden alle ijkingstoetsen op papier en onder gecontroleerde omstandigheden afgenomen. Omwille van COVID-19 werden de niet-verplichte ijkingstoetsen vorig jaar echter digitaal en online (Usolv-it) in niet-gecontroleerde omstandigheden afgenomen, en dat heeft nadelige gevolgen gehad. De resultaten waren erg vertekend naar de bovenkant en het gebruik van hulpmiddelen kon niet uitgesloten worden. Dit had implicaties op de mogelijkheid om goede en gerichte feedback te geven. Het is immers onmogelijk af te leiden of een deelnemer zich aan

de afname-instructies heeft gehouden. Hoewel een niet-gecontroleerde afname zeker meer flexibiliteit biedt en door de deelnemers als zeer gebruiksvriendelijk wordt ervaren, heeft het te grote nadelen. In het bijzonder komt hiermee de validiteit van de toetsen in het gedrang, of kan deze niet zuiver meer geanalyseerd worden. De ijkingstoetscommissie blijft daarom ijveren voor een gecontroleerde afname.

Het afgelopen jaar werd voor studenten met buitenlandse domicilie en in quarantaine de mogelijkheid geboden om de ijkingstoets digitaal en online in gecontroleerde omstandigheden (met proctoring software) af te leggen. Maar weinig deelnemers (43) maakten gebruik van deze optie. Gezien de kostprijs van de proctoring software is het niet mogelijk deze werkwijze algemeen uit te rollen.

Momenteel wordt wel een samenwerking met AHOVOKS rond de praktische organisatie van de toetsen en dataverwerking naar analogie met de toelatingsexamens arts en tandarts verkend. Dat zou er in de toekomst kunnen toe leiden dat de ijkingstoetsen wel digitaal zullen worden afgenomen, maar wel onder gecontroleerde omstandigheden op vastgelegde data.